

150. fundur Breiðafjarðarnefndar, haldinn 18. febrúar 2016 í Stykkishólmi

Mætt: Halla Steinólfsdóttir (HS) formaður, Ásgeir Gunnar Jónsson (ÁGJ), Eiríkur Snæbjörnsson (ES), Magnús A. Sigurðsson (MAS), Sigurður Þórólfsson (SP) og Trausti Baldursson (TB).

Guðríður Þorvarðardóttir og Arnheiður Jónsdóttir forfölluðust.

Fundarritari: Theódóra Matthíasdóttir (TM)

Formaður setti fund kl. 10:30.

Fundargerð 149. fundar

Afgreiðsla: Fundargerðin var upplasin og samþykkt.

Fjármál nefndarinnar - staða

Yfirlit yfir fjármál árisins 2015 og drög að fjárhagsáætlun 2016 lögð fram.

Afgreiðsla:

Yfirfarið og samþykkt.

Verndar- og nýtingaráætlun – hvað skal gera í ár?

Listi yfir verkefni verndar- og nýtingaráætlunar 2014-2019 lagður fram.

Afgreiðsla:

Farið yfir hvaða verkefni verið er að vinna nú þegar og í hver skuli ráðast árið 2016. Samþykkt að TM taki verkefnin saman í læsilegra skjal fyrir næsta fund þar sem áréttað er hvaða verkefni eru í vinnslu, hver eru næst á dagskrá og með hver skuli bíða fram á næstu misseri.

Starfsskýrsla 2015

TM gerir grein fyrir stöðu starfsskýrslu sem er í vinnslu. Stefnt er að því að hún verði tilbúin fyrir næsta fund.

Þang- og þaratekja á Breiðafirði – næstu skref

Bréf nefndarinnar til ráðuneyta

Farið yfir bréf formanns Breiðafjarðarnefndar sem sent verður til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra og umhverfis- og auðlindaráðherra. Þar eru ráðuneytin hvött til þess að beita sér fyrir frekari rannsóknum áður en heimilað verður að auka þang- og þaratekju í Breiðafirði, að skoða og leggja fram tillögur um breytingar á lögum og að beita sér fyrir breytingu á lögum um mat á umhverfisáhrifum þannig að þau eigi við um þang- og þaratekju.

Afgreiðsla:

Samþykkt að ritari sendi bréfin eftir fundinn.

Drög að frumvarpi til breytinga á ýmsum lögum á sviði sjávarútvegs

Í erindi frá Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti var Breiðafjarðarnefnd hvött til þess að fara yfir frumvarpsdrögin og veita umsögn um erindið.

Afgreiðsla:

Nefndin gerir nokkrar athugasemdir við frumvarpsdrögin:

Athugasemdir Breiðafjarðarnefndar við drög að frumvarpi til breytinga á lögum nr. 57/1996 um umgengni um nytjastofna sjávar, nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða og nr. 74/2012 um veiðigjald (öflun sjávargróðurs í atvinnuskyni 2016-2019).

1. Breiðafjarðarnefnd telur nauðsynlegt að meðafli sé skráður við öflun sjávargróðurs til að fá upplýsingar um áhrif sem öflun sjávargróðurs hefur á aðrar lífverur.
2. Breiðafjarðarnefnd telur það ekki sjálfsgefið að öflun sjávargróðurs eigi að falla alfarið undir lög um stjórn fiskveiða. Í fyrsta lagi má benda á að í 27. gr. laga um náttúruvernd nr. 13/2015, *Tínsla berja, sveppa, fjallagrása, jurta og fjörugróðurs. segir:*
 - Í þjóðlendum er öllum heimilt að tína ber, sveppi, fjallagrös og jurtir og einnig skeldýr og söl, þang, þara og annan fjörugróður í fjörum.*
 - Í eignarlöndum er tínsla berja, sveppa, fjallagrása, jurta, skeldýra og fjörugróðurs háð leyfi eiganda lands eða rétthafa. Þó er mönnum heimilt að tína til neyslu á vettvangi.*
 - Heimildir skv. 1. og 2. mgr. ná ekki til jurta í A- og B-hluta náttúruminjaskrár.*
 - [Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð ákvæði um tínslu berja, sveppa, fjallagrása, jurta og fjörugróðurs í atvinnuskyni, m.a. reglur um sjálfbæra nýtingu, og að tilkynna skuli Náttúrufræðistofnun Íslands um magn og tegund þess sem tínt er og tínslustað. Umhverfisstofnun er heimilt að banna eða takmarka tínslu einstakra tegunda eða tínslu á afmörkuðum svæðum ef það er nauðsynlegt vegna verndunar einstakra tegunda eða til að koma í veg fyrir ofnýtingu svæða. Ákvarðanir um bann eða takmarkanir á tínslu einstakra tegunda eða tínslu á afmörkuðum svæðum skulu háðar staðfestingu ráðherra og skulu birtar með auglýsingu í B-deild Stjórnartíðinda.*

Það er augljóst skv. þessari grein náttúruverndarlaga að sjávargróður er hluti af framkvæmd laganna og það er eðlilegt að það komi fram í lögum sem fjalla um leyfisveitingar um sjávargróður. Rétt er að benda á að t.d. þang er alfarið innan netlaga og þari er það víða.
3. Í fjórðu grein segir að Hafrannsóknastofnun skuli stunda rannsóknir á sjávargróðri og vera stjórnvöldum til ráðgjafar.

Með vísan í lög um vernd Breiðafjarðar og framangreinda grein laga um náttúruvernd og hlutverk Umhverfisstofnunar og Náttúrufræðistofnunar er það alls ekki eðlilegt að Hafrannsóknastofnun sé ein með þetta ráðgjafahlutverk. Í fyrsta lagi hefur t.d. Náttúrufræðistofnun verið að kortleggja fjörur landsins undanfarin ár og flokka þær í vistgerðir sem síðan eru grunnur að nýtingu og vernd. Einnig skal tilkynna Náttúrufræðistofnun um magn og tegund þess sem tínt/aflað er. Slíkar upplýsingar eru gagnslausar ef þær eru ekki nýttar til að meta þau áhrif sem öflunin getur haft á annað lífríki fjarðarins. Í öðru lagi hefur öflun

sjávargróðurs vafalaust áhrif á fjölda dýrategunda og því eiga rannsóknir ekki einungis að miða við vaxtarhraða sjávargróðurs. Að baki ákvörðunum um „stórfellda“ nýtingu/öflun á sjávargróðri þurfa því að liggja fjölbættar vistfræðirannsóknir sem fylgt er eftir með vöktun á breytingum/áhrifum á vistkerfi fjarðarins.

4. Breiðafjarðarnefnd telur að mörgu leyti eðlilegra að leyfisveiting á öflun sjávargróðurs sé í höndum Umhverfisstofnunar en ekki Fiskistofu því Umhverfisstofnun hefur heimild til að banna tínslu/öflun sjávargróðurs skv. lögum um náttúruvernd. Þetta stangast einnig á við 2. gr. í uppkasti að reglugerð en þar er það Fiskistofa ein sem getur fellt úr gildi leyfi til öflunar á sjávargróðri.
5. Breiðafjarðarnefnd gerir athugasemd við að í frumvarpsdrögunum er ekki minnst á lög um vernd Breiðafjarðar, nema í greinargerð, né heldur lög um náttúruvernd. Rétt er að benda á að stærsti hluti þess svæðis þar sem hægt er að afla þangs og þara í Breiðafirði fellur undir lög um vernd Breiðafjarðar.
6. Í frumvarpsdrögunum koma hvergi fram meginsjónarmið er lúta að vernd t.d. vernd líffræðilegrar fjölbreytni, sjálfbærrar nýtingar o.s.frv. Engin viðmið eru sett um á hvaða forsendum megi veita leyfi til öflunar á sjávargróðri í frumvarpsdrögunum. Í uppkasti að reglugerð eru sett nokkur viðmið en þau miðast eingöngu við vöxt en ekki vistfræðilega nálgun.
7. Í greinargerð er tæpt á rannsóknnum (Hafrannsóknastofnunar) og vöktun án þess að nokkuð sé fast í hendi um hvað skuli rannsakað og hvernig rannsóknirnar fari fram að öðru leyti en því að þær skuli stunda á næstu þremur árum og þá liggja fyrir niðurstöður um lífmassa og vaxtarhraða. Um aðra þætti s.s. áhrif á annað lífríki er ekki fjallað í frumvarpsdrögunum. Ekki er gert ráð fyrir rannsóknnum áður en nýting fer fram svo sem til að meta grunnástand. Ef þetta er ekki gert er ekki hægt að meta sjálfbæra nýtingu því það verður ekki gert eingöngu út frá vaxtarhraða þangs og þara.
8. Í greinargerð segir berum orðum að frumvarpsdrögin gefi ekki tilefni til að leggja mat á hvort það fari í bága við stjórnarskrá eða alþjóðlegar skuldbindingar. Þetta er fullyrt án nokkurs rökstuðnings. Breiðafjarðarnefnd spyr: Hvað þá um samninginn um líffræðilega fjölbreytni, Bernarsamninginn og Ramsarsamninginn? Allir þessir samningar leggja almennar skuldbindingar á aðildarríki samninganna um margt sem snýr að umsýslu náttúrunnar.
9. Fullyrt er að frumvarpsdrögin snerti aðallega fyrirtæki sem afla þangs og þara, eigendur sjávarjarða, sveitarfélög og íbúa þeirra. Það má því spyrja hvort það sé skilningur þeirra sem leggja frumvarpsdrögin fram að almenn náttúruvernd, sjálfbær nýting og sjálfbær þróun komi öðrum íbúum landsins ekkert við, þ.e. ef ekki er hægt að tala um beina fjárhagslega hagsmuni.
10. Ekki er minnst á lög um mat á umhverfisáhrifum í frumvarpsdrögunum eða í greinargerð með þeim en vísað til óljósrar stjórnunar á þang og þara vinnslu í öðrum löndum.

Þó sjávargróður sé ekki nefndur í lögum um mat á umhverfisáhrifum er hægast að vísa til 7.gr. laganna þar sem segir: **7. gr. Aðrar framkvæmdir sem hugsanlega eru matskyldar.**

□ [Ráðherra]¹⁾ er heimilt, að fenginni umsögn Skipulagsstofnunar, að mæla svo um í reglugerð að framkvæmd sem ekki er talin upp í [1. viðauka]²⁾ við lög þessi skuli háð mati ef sýnt þykir að hún geti haft í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif. Sama gildir um framkvæmd sem varðar alþjóðasamninga sem

Ísland er aðili að. Við ákvörðunina skal ráðherra fylgja viðmiðunum í [2. viðauka]²⁾ við lög þessi og leita álits Skipulagsstofnunar, leyfisveitenda, framkvæmdaraðila og annarra eftir eðli máls hverju sinni. Það er eðlilegt að þetta sér gert og að stuðst sé við 2. viðauka laganna hvað þetta varðar enda t.d. þari og þang í Breiðafirði að stórum hluta innan verndarsvæðis.

Breiðafjarðarnefnd áskilur sér rétt til að koma að fleiri athugasemdum um málið á síðari stigum þess.

Hlunnindabæklingur – staða

Texti bæklingins lagður fram og ensk þýðing yfirfarin.

Afgreiðsla:

Samþykkt að senda textann til nefndarmanna sem gera athugasemdir og senda á TM. Lokaútgáfa tekin fyrir á næsta fundi.

Stækkun verndarsvæðis og umsókn í RAMSAR

Drög að bréfi til umhverfis- og auðlindaráðherra lagt fram þar sem hvatt er til þess að Breiðafjörður verður sett á lista Ramsarsamnings.

Afgreiðsla:

Nefndarmenn kalla eftir upplýsingum um hvað í því felst að vera á lista yfir Ramsarsvæði, hvaða þurfi að uppfylla, hvaða reglum þurfi að fylgja og hver sjái um eftirlit. Mikilvægt að svona skref sé stigið í fullu samráði við sveitarfélög og landeigendur.

Samþykkt að senda bréf til sveitarfélaga þar sem áform nefndarinnar um að kanna kosti og galla þess að setja Breiðafjarðarsvæðið á lista yfir Ramsarsvæði verði kynnt og óskað eftir athugasemdum sveitarfélaga við þau áform.

Fundurinn samþykkir að halda áfram vinnu sem miðar að stækkun svæðisins.

Önnur mál

Vettvangsferð

Afgreiðsla:

Stefnt er á vettvangsferð fyrstu dagana í ágúst, ekki síðar en 10. ágúst. ÁGJ falið að útfæra vettvangsferðina með TM sér innan handar.

Lýsing vegna deiliskipulags í Ólafsdal

Skipulagsfulltrúi Dalabyggðar óskar eftir umsögn nefndarinnar um lýsingu vegna deiliskipulags í Ólafsdal

Afgreiðsla:

Svæðið liggur utan verndarsvæðis Breiðafjarðar og því utan verksviðs nefndarinnar.

Lýsing vegna deiliskipulagstillögu að Laugum í Sælingsdal

Skipulagsfulltrúi Dalabyggðar óskar eftir umsögn nefndarinnar um lýsingu vegna deiliskipulagstillögu að Laugum í Sælingsdal

Afgreiðsla:

Svæðið liggur utan verndarsvæðis Breiðafjarðar og því utan verksviðs nefndarinnar.

Fundi Breiðafjarðarnefndar var slitið kl. 14:30. Næsti fundur er áætlaður 17. mars 2016.